

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่องหน้าที่ของค่าน้ำกับพุทธทาสภิกขุ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความคล้ายคลึง และความแตกต่างของแนวความคิดทั้งสอง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งทำการศึกษาข้อมูล รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล และสรุปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า จริยศาสตร์เรื่องหน้าที่ของค่าน้ำกับพุทธทาสภิกขุ มีความคล้ายคลึงกัน 6 ประเด็น คือ (1) เรื่องปัญญาที่มีบทบาทต่อหน้าที่ (2) เรื่องแรงกระตุ้นของหน้าที่ (3) เรื่องจริยธรรมสากล (4) เรื่องการทำหน้าที่ต่อตัวเองการทำกับหน้าที่ต่อผู้อื่น (5) เรื่องการทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ และ (6) เรื่องความถูกต้องกับความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์

ส่วนทัศนะที่แตกต่างกันระหว่างแนวความคิดเรื่องหน้าที่ของค่าน้ำกับพุทธทาสภิกขุมี 4 ประเด็นคือ (1) เรื่องจริยธรรมสากล ค่าน้ำเห็นว่า มนุษย์สามารถสร้างกฎศีลธรรมได้เอง ด้วยเหตุผลภายใน โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งหรือประสบการณ์ภายนอก ส่วนพุทธทาสภิกขุเห็นว่าหลักจริยธรรมเกิดจากปัญญาที่เข้าใจธรรมชาติและกฎของธรรมชาติ (2) เรื่องหน้าที่ต่อผู้อื่น ค่าน้ำ เห็นว่าไม่ใช่ผู้อื่นเป็นเครื่องไปสู่เป้าหมาย ส่วนพุทธทาสภิกขุเห็นว่า การทำหน้าที่ต่อผู้อื่น คือ จะต้องกระทำด้วยความเมตตาต่อกัน (3) เรื่องการทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ ในทัศนะของค่าน้ำ เป็นการกระทำที่เกิดจากเหตุผลที่ฝืนอารมณ์ความรู้สึกได้เท่านั้น ส่วนพุทธทาสภิกขุเห็นว่า เป็นการปฏิบัติธรรม คือเน้นให้ทำลายความยึดมั่นถือมั่นในจิตใจ หรือทำลายกิเลส อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มนุษย์บกพร่องต่อหน้าที่ และ (4) เรื่องความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ค่าน้ำเห็นว่ามนุษย์ที่สมบูรณ์ คือผู้ทำหน้าที่ที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุด ส่วนพุทธทาสภิกขุเห็นว่า มนุษย์ที่สมบูรณ์ที่สุด คือผู้ที่หลุดพ้นจากกิเลสหรือสภาวะนิพพานในพุทธศาสนา

The purposes of this thesis were a comparative study on the concept of duty in Kant's moral philosophy and Buddhādāsa Bhikkhu in order to compare the similarities and the differences of both concepts by using documentary research methodology for studying data, collecting data, comparative analysis and conclusion according to the purpose of this study.

The finding was found that there are six main similarities between the ethics in regards to duties of Kant and Buddhādāsa Bhikkhu, which are: (1) The role of wisdom towards duties; (2) the motivation of duties; (3) the universal of ethics; (4) the duties towards oneself and the others; (5) the duty for duty's sake and (6) the righteousness and the perfect human being.

But there are four main differences of the concept of duty between Kant and Buddhādāsa Bhikkhu, they are as follows: (1) Universal law of ethics. Kant believes that men can create their own moral laws from their own inner reasons without the influence from external things and experiences. In other hand, Buddhādāsa Bhikkhu believes that morality comes from internal wisdom which allows men to understand the nature and the law of nature. (2) Duties towards the others, Kant believes that men should not use the others as a means to achieve their goals. But Buddhādāsa Bhikkhu holds that the performance of duties towards the others must be carried out with a loving-kindness. (3) The duty for duty's sake, according to Kant, this can only be an action which is against one's feelings. As for Buddhādāsa Bhikkhu, this is the practicing of Dhamma in order to get rid of an egoism in one's mind or to destroy one's passion, which is the main cause for performing human's duties. And (4) Being the perfect human being. According to Kant, to be the perfect human being is to do one's best or the most righteous duties. But for Buddhādāsa Bhikkhu, the most perfect human being is the one who liberates oneself from all defilements or attains the Nibbāna as the highest goal of Buddhism.